

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра філософії, біоетики та іноземних мов

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ
«ЛАТИНСЬКА МОВА»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

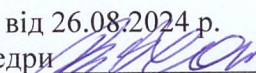
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація»

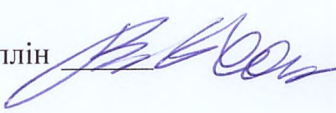
Освітньо-професійна програма «Фармація, промислова фармація»

Робочу програму складено на основі освітньо-професійної програми «Фармація, промислова фармація», підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою радою ОНМедУ, протокол № 10 27 червня 2024 року.

Розробник:
ст. викл. Самойленко Т.О.,
ст. викл. Нетребчук Л.М.,
доц. Нагачевська С.А.,
ст. викл. Пислар Т.П.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії, біоетики та іноземних мов
Протокол № 1 від 26.08.2024 р.
Завідувач кафедри Володимир ХАНЖИ

Погоджено із гарантом ОПП Ліана УНГУРЯН

Схвалено предметною методичною цикловою комісією з гуманітарних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 27.08.2024 р.
Голова предметної циклової методичної комісії з гуманітарних дисциплін
Володимир ХАНЖИ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20 _____ р.

Завідувач кафедри _____

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів – 3,0 Годин – 90 Змістових модулів - 4	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Денна форма навчання Обов'язкова дисципліна Рік підготовки: 1 Семестр: I Лекції (0 год.) Практичні (60 год.) Самостійна робота (30 год.) У т.ч. індивідуальні завдання (0 год.) Форма підсумкового контролю – диференційний залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання

Мета: Формування професійно-орієнтованої комунікативної компетентності з латинської мови у галузі фармацевтичної та медичної термінології з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності.

Завдання:

- 1) навчання основам граматики, принципам утворення номенклатурних назв та термінів у ботанічній, фармакогностичній, хімічній номенклатурах та у номенклатурі лікарських засобів.
- 2) формування навичок перекладання з латинської мови українською та з української латинською фармацевтичних та клінічних термінів.
- 3) опанування вмінням писати латинську частину рецепта у повній та скороченій формах будь-якого рівня складності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- Інтегральна компетентність магістра (рівень 7) за вимогами НРК

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

- Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасним навченим.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою (переважно англійською) на рівні, що забезпечує ефективну професійну діяльність.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати виявляти якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК07. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК08. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК10. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК15. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

- Фахові компетентності (ФК):

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК02. Здатність збирати, інтерпретувати та застосувати дані необхідні для професійної діяльності, здійснення досліджень та реалізації інноваційних проектів у сфері фармації.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК08. Здатність здійснювати консультування щодо рецептурних та безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту; фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації лікарських засобів природного та синтетичного походження шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних і хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого.

ФК13. Здатність організувати діяльність аптеки із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту й впроваджувати в них відповідні системи звітності й обліку, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням вимог фармацевтичного законодавства.

ФК21. Здатність забезпечувати раціональне застосування рецептурних, безрецептурних лікарських засобів згідно з фізико-хімічними, фармакологічними характеристиками, біохімічними, патофізіологічними особливостями конкретного захворювання та фармакотерапевтичними схемами його лікування.

ФК25. Здатність продемонструвати та застосувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування, фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах професійної поведінки та відповідальності відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ.

- Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН01. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків.

ПРН02. Критично осмислювати наукові і прикладні проблеми у сфері фармації.

ПРН03. Мати спеціалізовані знання та уміння/навички для розв'язання професійних проблем і задач, у тому числі з метою подальшого розвитку знань та процедур у сфері фармації.

ПРН04. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем і результатів діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

ПРН07. Збирати необхідну інформацію щодо розробки та виробництва лікарських засобів, використовуючи фахову літературу, патенти, бази даних та інші джерела; систематизувати, аналізувати й оцінювати її, зокрема з використанням статистичного аналізу.

ПРН09. Формулювати, аргументувати, зрозуміло і конкретно доносити до фахівців і нефахівців, у тому числі до здобувачів вищої освіти інформацію, що базується на власних знаннях та професійному досвіді, основних тенденціях розвитку світової фармації та дотичних галузей.

ПРН16. Реалізувати відповідні організаційно-управлінські щодо забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту; здійснювати усі види звітності та обліку в аптечних установах, адміністративне діловодство і товарознавчий аналіз.

ПРН19. Розробляти технологічну документацію щодо виготовлення лікарських засобів, обирати раціональну технологію, виготовляти лікарські засоби у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів, оформлювати їх до відпуску.

ПРН24. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРН28. Здійснювати професійне спілкування державною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової спрямованості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: загальні правила утворення латинських номенклатурних фармацевтичних термінів; граматику оформлення латинської частини рецепта.

Вміти:

- опанувати особливості відмінювання латинських іменників I-V відмін
- утворювати граматичні моделі ботанічних назв
- утворювати та перекладати назви хімічних сполук, зокрема солей
- використовувати правила утворення ступенів порівняння прикметників на практиці
- виписувати латинську частину рецепта у повній та скороченій формах
- опанувати прислівники та займенники, що вживаються у фармацевтичній термінології
- оформляти рецепти на тверді, м'які та рідкі форми ліків
- пояснювати клінічні терміни на основі знання грецьких термінологічних елементів

3.Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фонетичні, лексико-граматичні ознаки латинських слів. Рецепт.

Тема 1. Фонетика. Вимова голосних, приголосних, буквосполучень. Наголос. Довгота та короткість голосних. Особливості наголосу у словах грецького походження.

Назви та написання букв латинського алфавіту. Опанування основних фонетичних правил вимови голосних, приголосних, дифтонгів та диграфів. Визначення довготи та короткості голосних, довгі та короткі суфікси іменників і прикметників. Правила наголосу у латинській мові. Особливості наголосу у словах грецького походження.

Тема 2. Іменник. Граматичні категорії. I відміна іменників. Грецькі іменники I-ої відміни.

Граматичні категорії іменника, визначення роду, відміни та основи. Словникова форма. Відмінювання іменників за всіма відмінками однини та множини. Особливості іменників грецького походження.

Тема 3. Неузгоджене означення. Прийменники та сполучники, що вживаються у фармацевтичній термінології.

Моделі утворення термінів з неузгодженим означенням. Особливості вживання латинських прийменників та сполучників.

Тема 4. Дієслово. Граматичні категорії. Дієслово «esse». Порядок слів у латинському реченні. Наказовий спосіб. Умовний спосіб дієслова. Особливості вживання дієслівних форм у рецептурі. Дієслово «fio, fieri».

Граматичні категорії дієслова. Визначення дієвідміни та основи. Словникова форма дієслова. Утворення форм Imperativus однини та множини. Особливості вживання дієслова fio, fieri та Coniunctivus в рецептурі. Переклад простих речень латинською мовою. Аналіз латинських афоризмів із наявністю дієслів.

Тема 5. Іменники II-ої відміни. Особливості відмінювання іменників середнього роду. Винятки щодо роду іменників II-ої відміни.

Визначення іменників II відміни. Відмінювання за всіма відмінками однини та множини. Особливості відмінювання іменників середнього роду. Іменники грецького походження II відміни. Переклад термінів з неузгодженим означенням. Переклад латинської частини рецептів.

Тема 6. Тривіальні назви лікарських засобів. Грецько-латинські частотні відрізки у назвах препаратів. Номенклатура вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів, гормональних і ферментних препаратів.

Вживання словотворчих елементів у тривіальних найменуваннях лікарських засобів. Назви груп лікарських препаратів за їх фармакологічною дією. Словотворчі елементи, що вказують належність лікарського засобу до фармакологічної групи. Частотні відрізки у номенклатурі комбінованих препаратів, ферментних та гормональних засобів.

Тема 7. Рецепт. Частини рецепта. Граматична структура побудови рецептурного рядка. Простий та складний рецепт. Додаткові написи в рецепті.

Вивчення структури рецепта. Основні граматичні правила та вимоги щодо оформлення латинської частини рецепта. Вживання Accusativus при прописуванні таблеток, свічок, крапель, очних плівок. Стандартні рецептурні вирази у простому та складному рецепті. Перелік додаткових написів в рецепті.

Тема 8. Систематизація вивчення змістового модулю 1.

Повторення та узагальнення попереднього матеріалу: граматичні категорії іменника, відмінювання за всіма відмінками однини та множини; вживання прийменників та сполучників у фармацевтичних термінах; граматичні категорії дієслова; утворення форм 2 особи однини та множини Imperativus, Coniunctivus дієслів. Правила перекладу латинської частини рецепта.

Змістовий модуль 2. Номенклатура лікарських засобів. III відміна іменників. Прикметники I групи.

Тема 9. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Дві групи прикметників. Прикметники I-ої групи. Алгоритм узгодження прикметників із іменниками.

Граматичні категорії прикметника. Дві групи прикметників в латинській мові. Визначення основи, відмінювання. Узгодження прикметників I групи з іменниками. Місце прикметника у багатослівному терміні. Переклад термінів з узгодженим означенням.

Тема 10. Утворення назв лікарських засобів за фармакологічною дією. Основні суфікси прикметників I-II відмін.

Вживання прикметників fortis, e та mitis, e у назвах лікарських засобів. Опанування основних суфіксів прикметників I-II відмін та утворення прикметників від іменників. Переклад фармацевтичних термінів до складу яких входить прикметник. Переклад латинської частини рецепта.

Тема 11. Дієприкметники минулого часу пасивного стану. Назви сироваток, вакцин та анатоксинів.

Утворення дієприкметників минулого часу пасивного стану. Граматичні категорії та відмінювання. Узгодження дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками. Моделі найменувань сироваток, вакцин та анатоксинів. Переклад фармацевтичних термінів та рецептів.

Тема 12. III відміна іменників. Визначення роду, основи та типу відмінювання.

Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правил про рід.

Визначення іменників III відміни. Словникова форма, визначення основи та типу відмінювання. Відмінювання іменників чоловічого роду за всіма відмінками однини та множини. Узгодження прикметників I групи з іменниками III відміни. Переклад фармацевтичних термінів, речень, рецептів. Засвоєння лексичного мінімуму.

Тема 13. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правил про рід.

Основні суфікси іменників жіночого роду III відміни. Відмінювання іменників жіночого роду за всіма відмінками однини та множини. Узгодження прикметників I групи з іменниками III відміни жіночого роду. Переклад фармацевтичних термінів з узгодженим та неузгодженим означенням. Засвоєння лексичного мінімуму.

Тема 14. Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правил про рід.

Відмінювання іменників середнього роду за всіма відмінками однини та множини. Узгодження прикметників I групи з іменниками III відміни середнього роду. Переклад фармацевтичних термінів з узгодженим та неузгодженим означенням. Закріплення перекладу латинської частини рецепта. Засвоєння лексичного мінімуму.

Тема 15. Особливості відмінювання грецьких рівноскладових іменників жіночого роду на -sis.

Вживання рівноскладових іменників III відміни жіночого роду грецького походження у фармацевтичній термінології. Визначення основи та відмінювання. Сталі вирази з іменниками жіночого роду грецького походження. Переклад фармацевтичних термінів

з узгодженим та неузгодженим означенням. Закріплення перекладу латинської частини рецепта. Засвоєння лексичного мінімуму.

Тема 16. Систематизація вивчення змістового модулю 2.

Закріплення та узагальнення граматичного та лексичного матеріалу щодо іменників III відміни: типи відмінювання, визначення основи, особливості словникової форми, відмінкові закінчення, винятки з правил про рід. Переклад фармацевтичних термінів, речень, латинської частини рецепта.

Змістовий модуль 3. Прикметники III-ої відміни. Хімічна номенклатура. IV -V відміна іменників.

Тема 17. Прикметники III-ої відміни. Відмінювання, узгодження з іменниками. Основні суфікси іменників III-ої відміни.

Визначення прикметників III відміни. Граматичні категорії, основа, відмінювання. Найуживаніші суфікси прикметників II групи. Особливості словникової форми прикметників з одним родовим закінченням. Узгодження прикметників III відміни з іменниками. Переклад термінів з узгодженим означенням.

Тема 18. Прикметники III-ої відміни в ботанічних назвах та в назвах лікарських засобів.

Роль прикметників III відміни у ботанічних назвах рослин. Моделі будовання ботанічних найменувань. Переклад фармацевтичних назв лікарських засобів, ботанічних назв, речень, рецептів. Аналізування багатослівних ботанічних термінів.

Тема 19. Дісприкметники теперішнього часу активного стану. Відмінювання. Назви інгредієнтів складного рецепта.

Визначення дісприкметників теперішнього часу активного стану. Словникова форма, основа, відмінювання за всіма відмінками однини та множини. Узгодження з іменниками, переклад термінів з узгодженим означенням. Визначення інгредієнтів складного рецепта, переклад рецептів.

Тема 20. Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів та основ. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі.

Знайомство з латинськими назвами хімічних елементів, визначення роду та відміни. Граматична структура побудови назв хімічних сполук а саме кислот та оксидів. Основні суфікси прикметників в назвах органічних і неорганічних кислот. Аналізування грецьких числівникових префіксів у назвах оксидів. Переклад фармацевтичних термінів та рецептів.

Тема 21. Назви солей. Назви кислотних та вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів.

Знайомство з латинськими назвами хімічних сполук а саме з назвами солей кислотних та вуглеводневих радикалів та складних ефірів. Основні суфікси в назвах аніонів солей. Особливості граматичної структури. Вживання назв солей у багатослівних фармацевтичних термінах. Переклад рецептів.

Тема 22. Словотворення. IV-V відміна іменників. Відмінювання. Особливості вживання іменника «species» . Фармацевтична фразеологія.

Визначення іменників IV – V відмін. Відмінювання за всіма відмінками однини та множини. Узгодження прикметників з іменниками IV – V відмін. Особливості вживання іменника species у назвах лікарського збору. Переклад фармацевтичних термінів, речень, рецептів.

Тема 23. Систематизація вивчення змістового модулю 3.

Закріплення та узагальнення граматичного та лексичного матеріалу щодо граматичних моделей термінів підрозділу 3. Словотворення, основні суфікси та граматична

структура назв хімічних сполук. Переклад фармацевтичних термінів, речень, латинської частини рецепта, латинських афоризмів.

Змістовий модуль 4. Біномінальна ботанічна номенклатура. Ступені порівняння прикметників. Прислівник. Числівники. Займенники. Латинська номенклатура лікарських форм.

Тема 24. Біномінальна ботанічна номенклатура. Граматичні моделі ботанічних назв. Назви алкалоїдів і глікозидів.

Граматичні моделі побудови ботанічних найменувань. Вживання ботанічних назв у фармацевтичних термінах. Вживання прикметників та іменників у ролі означення у ботанічних назвах. Граматичні моделі утворення назв алкалоїдів і глікозидів.

Тема 25. Ступені порівняння прикметників. Неправильні ступені порівняння.

Утворення вищого та найвищого ступенів порівняння прикметників. Відмінювання прикметників у вищому та найвищому ступенях за всіма відмінками однини та множини, узгодження з іменниками. Утворення ступенів порівняння прикметників від різних основ. Переклад фармацевтичних термінів із прикметниками у вищому та найвищому ступенях порівняння.

Тема 26. Словотворення. Прислівник. Творення прислівників. Ступені порівняння прислівників. Найменування порошків за ступенем подрібнення. Числівники. Займенники. Спеціальні вирази з займенниками у фармацевтичній термінології.

Утворення прислівників від прикметників I-II груп, основні суфікси прислівників. Прикметники середнього роду у ролі прислівників. Утворення вищого та найвищого ступенів порівняння прислівників. Перелік прислівників, що вживаються в рецептурі. Перелік порошків за ступенем подрібнення. Перелік займенників, що вживаються в рецептурі. Кількісні числівники. Утворення порядкових числівників та числівникових прислівників.

Тема 27. Скорочення в рецептах. Найважливіші рецептурні скорочення.

Основні правила скорочення у рецептах. Перелік найуживаніших рецептурних скорочень. Переклад латинської частини рецепта у скороченій формі.

Тема 28. Латинська номенклатура вітчизняних лікарських форм. Тверді, м'які та рідкі форми ліків. Оформлення рецептів на тверді лікарські засоби.

Опанування всіх видів вітчизняних лікарських форм: тверді, м'які, рідкі; їхні латинські назви. Виписування рецептів на різні лікарські форми розгорнутим та скороченим способами.

Тема 29. Систематизація відомостей про прийменники. Gaudeamus.

Визначення прийменників, що керують знахідним відмінком. Визначення прийменників, що керують орудним відмінком. Особливості вживання прийменників - in та -sub. Сталі фармацевтичні вирази з прийменниками. Обговорення та читання студентського гімну Gaudeamus.

30. Диференційний залік

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРЗ
Змістовий модуль 1.						
Фонетичні, лексико-граматичні ознаки латинських слів. Рецепт.						
Тема 1. Фонетика. Вимова голосних, приголосних, буквосполучень. Наголос. Довгота та короткість голосних. Особливості наголосу у словах грецького походження.	3	0	0	2	0	1
Тема 2. Іменник. Грамматичні категорії. I відміна іменників. Грецькі іменники I-ої відміни.	3	0	0	2	0	1
Тема 3. Неузгоджене означення. Прийменники та сполучники, що вживаються у фармацевтичній термінології.	3	0	0	2	0	1
Тема 4. Дієслово. Грамматичні категорії. Дієслово «esse». Порядок слів у латинському реченні. Наказовий спосіб. Умовний спосіб дієслова. Особливості вживання дієслівних форм у рецептурі. Дієслово «fio, fieri».	3	0	0	2	0	1
Тема 5. Іменники II-ої відміни. Особливості відмінювання іменників середнього роду. Винятки щодо іменників II-ої відміни.	3	0	0	2	0	1
Тема 6. Тривіальні назви лікарських засобів. Грецько-	3	0	0	2	0	1

латинські частотні відрізки у назвах препаратів. Номенклатура вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів, гормональних і ферментних препаратів.						
Тема 7. Рецепт. Частини рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Простий та складний рецепт.	3	0	0	2	0	1
Тема 8. Систематизація вивчення змістового модулю 1	3	0	0	2	0	1
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	24	0	0	16	0	8
Змістовий модуль 2.						
Номенклатура лікарських засобів. III відміна іменників. Прикметники I групи.						
Тема 9. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Дві групи прикметників. Прикметники I-ої групи. Алгоритм узгодження прикметників з іменниками.	3	0	0	2	0	1
Тема 10. Утворення назв лікарських засобів за фармакологічною дією. Основні суфікси прикметників I-II відмін.	3	0	0	2	0	1
Тема 11. Утворення назв лікарських засобів за фармакологічною дією. Основні суфікси прикметників I-II відмін.	3	0	0	2	0	1
Тема 12. III відміна	3	0	0	2	0	1

іменників. Визначення роду, основи та типу відмінювання. Іменники чоловічого роду III-ої відміни. Винятки з правил про рід.						
Тема 13. Іменники жіночого роду III-ої відміни. Винятки з правил про рід.	3	0	0	2	0	1
Тема 14. Іменники середнього роду III-ої відміни. Винятки з правил про рід.	3	0	0	2	0	1
Тема 15. Особливості Відмінювання грецьких рівноскладових іменників жіночого роду на -sis.	3	0	0	2	0	1
Тема 16. Систематизація вивчення змістового модулю 2.	3	0	0	2	0	1
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	24	0	0	16	0	8

Змістовий модуль 3.						
Прикметники III-ої відміни. Хімічна номенклатура. IV -V відміна іменників.						
Тема 17. Прикметники III-ої відміни. Відмінювання, узгодження з іменниками. Основні суфікси іменників III- ої відміни.	3	0	0	2	0	1
Тема 18. Прикметники III-ої відміни в ботанічних назвах та в назвах лікарських засобів.	3	0	0	2	0	1
Тема 19. Діеприкметники теперішнього часу активного стану. Відмінювання. Назви	3	0	0	2	0	1

інгредієнтів складного рецепту.						
Тема 20. Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів та основ. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі.	3	0	0	2	0	1
Тема 21. Назви солей. Назви кислотних та вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів.	3	0	0	2	0	1
Тема 22. Словотворення. IV-V відміна іменників. Відмінювання. Особливості вживання іменника «species». Фармацевтична фразеологія.	3	0	0	2	0	1
Тема 23. Систематизація вивчення змістового модуля 3.	3	0	0	2	0	1
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	21	0	0	14	0	7

Змістовий модуль 4. Біномінальна ботанічна номенклатура. Ступені порівняння прикметників. Прислівники. Числівники. Займенники. Латинська номенклатура лікарських форм.

Тема 24. Біномінальна ботанічна номенклатура. Граматичні моделі ботанічних назв. Назви алкалоїдів і глікозидів.	3	0	0	2	0	1
Тема 25. Ступені порівняння прикметників. Неправильні ступені порівняння.	3	0	0	2	0	1
Тема 26. Словотворення. Прислівник. Творення прислівників. Ступені порівняння прислівників. Найменування порошків	3	0	0	2	0	1

за ступенем подрібнення. Числівники. Займенники. Спеціальні вирази з займенниками у фармацевтичній термінології.						
Тема 27. Скорочення в рецептах. Найважливіші рецептурні скорочення.	3	0	0	2	0	1
Тема 28. Латинська номенклатура вітчизняних лікарських форм. Тверді, м'які та рідкі форми ліків. Оформлення рецептів на тверді лікарські засоби.	3	0	0	2	0	1
Тема 29. Систематизація відомостей про прийменники. Gaudeamus. Підготовка до диференційного заліку.	4	0	0	2	0	2
Тема 30. Диференційний залік	2	0	0	2	0	0
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	21	0	0	14	0	7
Всього:	90	0	0	60	0	30

5. Теми лекційних/ семінарських/ практичних/лабораторних занять:

5.1 Теми лекційних занять:

Лекційні заняття не передбачені навчальним планом.

5.2 Теми семінарських занять:

Семінарські заняття не передбачені навчальним планом.

5.3 Теми практичних занять:

№	Тема	Год.
1.	Фонетика. Вимова голосних, приголосних, буквосполучень. Наголос. Довгота та короткість голосних. Особливості наголосу у словах грецького походження.	2
2.	Іменник. Граматичні категорії. I відміна іменників. Грецькі іменники I-ої відміни.	2
3.	Неузгоджене означення. Прийменники та сполучники, що вживаються у фармацевтичній термінології.	2
4.	Дієслово. Граматичні категорії. Дієслово «esse». Порядок слів у латинському реченні. Наказовий спосіб. Умовний спосіб дієслова. Особливості вживання	2

	дієслівних форм у рецептурі. Дієслово «fio, fieri».	
5.	Іменники II-ої відміни. Особливості відмінювання іменників середнього роду. Винятки щодо роду іменників II-ої відміни.	2
6.	Тривіальні назви лікарських засобів. Грецько-латинські частотні відрізки у назвах препаратів. Номенклатура вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів, гормональних і ферментних препаратів.	2
7.	Рецепт. Частини рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Простий та складний рецепт.	2
8.	Систематизація вивчення змістового модулю 1.	2
9.	Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Дві групи прикметників. Прикметники I-ої групи. Алгоритм узгодження прикметників з іменниками.	2
10.	Утворення назв лікарських засобів за фармакологічною дією. Основні суфікси прикметників I-II відмін.	2
11.	Дієприкметники минулого часу пасивного стану. Назви сироваток, вакцин і анатоксинів.	2
12.	III відміна іменників. Визначення роду, основи та типу відмінювання. Іменники чоловічого роду III-ої відміни. Винятки.	2
13.	Іменники жіночого роду III-ої відміни. Винятки.	2
14.	Іменники середнього роду III-ої відміни.	2
15.	Особливості відмінювання грецьких рівноскладових іменників жіночого роду на -sis.	2
16.	Систематизація вивчення змістового модулю 2.	2
17.	Афоризми. Прикметники 2 групи (III відміни). Відмінювання, узгодження з іменниками.	2
18.	Прикметники III відміни в ботанічних назвах та в назвах лікарських засобів.	2
19.	Дієприкметники теперішнього часу активного стану. Відмінювання. Назви інгредієнтів складного рецепта.	2
20.	Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів та основ. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі.	2
21.	Назви солей. Назви кислотних та вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів.	2
22.	IV-V відміна іменників. Відмінювання. Особливості вживання іменника «species». Фармацевтичні вирази з іменниками IV-V відмін.	2
23.	Систематизація вивчення змістового модулю 3.	2
24.	Біномінальна ботанічна номенклатура. Граматичні моделі ботанічних назв. Назви алкалоїдів і глікозидів.	2
25.	Ступені порівняння прикметників. Неправильні ступені порівняння.	2
26.	Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Найменування порошків за ступенем подрібнення. Числівники. Займенники. Спеціальні вирази з займенниками у фармацевтичній термінології.	2
27.	Скорочення в рецептах. Найважливіші рецептурні скорочення.	2
28.	Латинська номенклатура вітчизняних лікарських форм. Тверді, м'які та рідкі форми ліків.	2
29.	Систематизація відомостей про прийменники. <i>Gaudeamus</i> . Підготовка до диф.	2

	заліку.	
30.	Диференційний залік.	2
	ВСЬОГО:	60

5.4 Теми лабораторних занять:

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Підготовка до практичного заняття 1	1
2.	Тема 2. Підготовка до практичного заняття 2	1
3.	Тема 3. Підготовка до практичного заняття 3	1
4.	Тема 4. Підготовка до практичного заняття 4	1
5.	Тема 5. Підготовка до практичного заняття 5	1
6.	Тема 6. Підготовка до практичного заняття 6	1
7.	Тема 7. Підготовка до практичного заняття 7	1
8.	Тема 8. Підготовка до практичного заняття 8	1
9.	Тема 9. Підготовка до практичного заняття 9	1
10.	Тема 10. Підготовка до практичного заняття 10	1
11.	Тема 11. Підготовка до практичного заняття 11	1
12.	Тема 12. Підготовка до практичного заняття 12	1
13.	Тема 13. Підготовка до практичного заняття 13	1
14.	Тема 14. Підготовка до практичного заняття 14	1
15.	Тема 15. Підготовка до практичного заняття 15	1
16.	Тема 16. Підготовка до практичного заняття 16	1
17.	Тема 17. Підготовка до практичного заняття 17	1
18.	Тема 18. Підготовка до практичного заняття 18	1
19.	Тема 19. Підготовка до практичного заняття 19	1
20.	Тема 20. Підготовка до практичного заняття 20	1
21.	Тема 21. Підготовка до практичного заняття 21	1
22.	Тема 22. Підготовка до практичного заняття 22	1
23.	Тема 23. Підготовка до практичного заняття 23	1
24.	Тема 24. Підготовка до практичного заняття 24	1
25.	Тема 25. Підготовка до практичного заняття 25	1
26.	Тема 26. Підготовка до практичного заняття 26	1
27.	Тема 27. Підготовка до практичного заняття 27	1
28.	Тема 28. Підготовка до практичного заняття 28	1
29.	Тема 29. Підготовка до практичного заняття 29	2
	Разом	30

7. Методи навчання

Практичні заняття: пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, відпрацювання навичок перекладу фармацевтичних термінів різної складності, застосування моделей

побудови термінів, опанування перекладу латинської частини рецепта, робота з підручником.

Практичні методи: Здобувачі освіти одержують знання й уміння, виконуючи практичні дії: виконання вправ, виписування рецептів, переклад фармацевтичних текстів, тестові завдання.

Наочні методи: виконання наочних методів забезпечується використанням наочних засобів навчання підручник, дошка, таблиці, схеми, використання сучасних комп'ютерних програм.

Самостійна робота: самостійна робота з підручником, тестовими завданнями, методичними рекомендаціями.

8. Методи контролю і критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання активної роботи на занятті.

Підсумковий контроль: усний диференційний залік.

Структура поточного оцінювання на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування граматичних правил утворення фармацевтичних термінів;
2. Оцінка практичних навичок з теми заняття:
 - методи: оцінювання успішності практичних навичок вивчення кожної теми дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою: максимальна оцінка-5, мінімальна оцінка-3, незадовільна оцінка-2.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

«5»	Здобувач освіти володіє загальними правилами утворення латинських номенклатурних фармацевтичних термінів; знає граматику оформлення латинської частини рецепта; вільно володіє необхідною лексикою, бере активну участь в обговоренні теми заняття, впевнено демонструє практичні навички перекладу багатослівних фармацевтичних термінів латинською мовою, висловлює свою думку щодо змісту латинських афоризмів, демонструє творче мислення. Рівень компетентності високий, здатність до самостійного поповнення знань.
«4»	Здобувач освіти добре володіє лексичним та граматичним матеріалом, бере участь в обговоренні теми заняття, демонструє практичні навички перекладу фармацевтичних термінів та рецептів латинською мовою з деякими помилками, висловлює свою думку щодо змісту латинських афоризмів. Рівень компетентності достатній.
«3»	Здобувач освіти недостатньо володіє лексичним та граматичним матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні теми заняття; практичні навички перекладу фармацевтичних термінів та рецептів латинською мовою слабкі. Рівень компетентності середній, репродуктивний. Володіє знаннями для подолання допущених помилок.
«2»	Здобувач освіти не володіє навичками перекладу фармацевтичних термінів та рецептів латинською мовою, не бере участь в обговоренні теми заняття. Рівень компетентності низький.

Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх поточних оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми.

Підсумковим контролем знань є диференційний залік. До складання диф. заліку допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою, оцінених в середньому не нижче 3,00 і які не мають академічної заборгованості з дисципліни.

Диференційний залік проводиться шляхом усного опитування на останньому занятті.

Оцінювання результатів навчання під час підсумкового контролю

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість балів
Завдання 1: переклад фармацевтичних термінів латинською мовою (10 термінів)	4
Завдання 2: переклад та аналіз граматичної структури рецепта (1 рецепт)	1

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на диференційному заліку:

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно	Здобувач освіти систематично працював протягом семестру, показав під час диференційного заліку глибокі знання лексичного та граматичного матеріалу, вміє успішно перекладати багатослівні фармацевтичні терміни, знає граматичну структуру рецепта, володіє навичками утворення ботанічних назв рослин, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
Добре	Здобувач освіти виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання: переклад багатослівних фармацевтичних термінів і рецептів, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний)
Задовільно	Здобувач освіти виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією: перекладає латинською мовою різні види фармацевтичних термінів та рецепти, допустив окремі помилки у відповідях на диф. заліку, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний)
Незадовільно	Здобувач освіти не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у перекладі на латинську мову багатослівних фармацевтичних термінів та рецепта, не

	може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний)
--	--

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення:

- Робоча програма з навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи
- Тематичні тестові завдання з дисципліни

Навчально-методична література:

- Латинська мова: підручник / Є.І. Світлична, І.О. Толок; Київ 2021 - 437 с.
- Латинська мова та основи фармацевтичної термінології: підручник / Л.Ю. Смольська, В.Г. Синиця, Д.З. Коваль-Гнатів та ін.; за ред. Л.Ю.Смольської. — К.: ВСВ “Медицина”, 2016. – 352 с.
- Латинська мова для фармацевтів: навчальний посібник/ Л.М. Нетребчук, Т.О. Самойленко; ОНМедУ 2023 – 214 с.

11. Перелік питань до диференційованого заліку

1. Визначення довготи та короткості складу.
2. Правила наголошення.
3. Граматичні категорії дієслова.
4. Утворення дієслівних форм Imperativus singularis et pluralis.
5. Граматичні категорії іменника.
6. Визначення роду та відміни іменників
7. Утворення термінів з неузгодженим означенням.
8. Вживання прийменників та сполучників у фармацевтичних термінах.
9. Структура рецепта.
10. Граматика рецептурної строки.
11. Загальні відомості про номенклатуру лікарських засобів та способів утворення тривіальних назв лікарських препаратів.
12. Греко-латинські терміноелементи в назвах лікарських препаратів,
13. Граматичні категорії прикметника.
14. Узгодження прикметників з іменниками.
15. Терміни з узгодженим означенням.
16. Словникова форма іменників III відміни, відмінювання.
17. Спосіб утворення дієприкметника минулого часу пасивного стану.
18. Спосіб утворення дієприкметника теперішнього часу активного стану.
19. Назви хімічних елементів.
20. Спосіб утворення назв кислот.
21. Принципи утворення назв оксидів.
22. Утворення назв складних ефірів.
23. Утворення назв кислотних та вуглеводневих радикалів.
24. Утворення назв хімічних сполук, зокрема солей.
25. Особливості відмінювання іменників IV-V відмін.
26. Особливості вживання іменника species.
27. Граматичні моделі ботанічних назв та лікарської рослинної сировини.
28. Загальні відомості структури фармацевтичного терміна-композиція.
29. Правила утворення ступенів порівняння прикметників.
30. утворення ступенів порівняння прикметників від різних основ.
31. Утворення прислівників
32. Утворення ступенів порівняння прислівників.
33. Перелік прислівників, що вживаються в рецептурі.

34. Перелік порошків за ступенем подрібнення.
35. Визначення латинських займенників.
36. Кількісні та порядкові числівники.
37. Числівникові префікси грецького походження.
38. Сталі вирази з займенниками.
39. Оформлення рецепту у повній та скороченій формах.
40. Основні рецептурні скорочення.
41. Латинські назви твердих лікарських форм.
42. Латинські назви м'яких та рідких лікарських форм.
43. Поняття про медичну клінічну термінологію та структуру клінічних термінів.
44. Словотворчі елементи грецького походження.
45. Систематизований список термінів-дублетів зі словотворчими компонентами.

12. Рекомендована література

Основна література:

1. Нетребчук Л.М., Самойленко Т. О. /Латинська мова для фармацевтів: навчальний посібник; ОНМедУ 2023 – 214 с.
2. Світлична Є. І. Латинська мова : підручник / Є. І. Світлична, І. О. Толок. – Київ : Центр учбової літ., 2018. – 437 с.
3. Смольська Л.Ю., Синиця В.Г., Дз. Коваль-Гнатів та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології: підручник / — К.: ВСВ “Медицина”, 2016. – 352 с.

Додаткова література:

1. Гулько Р. Багатомовний словник лікарських рослин семи європейськими мовами. Латинсько-українсько-російсько-англійсько-німецько-французько-польський. – Львів: Ліга-Прес, 2007. – XXIV + 611 с.
2. Правила виписування рецептів. Витяг із наказу МОЗ України № 360 від 19.07.2005. – с. 22 – 32.
3. Фармакологія: підручник / І. С. Чекман, Н. О. Горчакова, В. Ф. Мамчур [та ін.] ; за ред. І. С. Чекмана. – Вид. 3-тє, виправлене та доопрацьоване. – Вінниця: Нова Книга, 2016. – 783 с.
4. Bugaj M., Bugaj W., Kierczak A. Lingua Latina pharmaceutica. –Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2005. – 512 s.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. Одеський національний медичний університет [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.odmu.edu.ua>
2. Інформаційні матеріали для студентів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.info.odmu.edu.ua>